

מתכננים מתערבבים – ערב עיון מיום 24.9.2020

סכום משולב של הדיונים בקבוצות

ערב העיון עסק בחשיבות המעורבות של מתכננים. ות, האם ואיך אפשר להיות מעורבים כדי להשפיע על סדר היום התכנוני בארץ. הנחת המוצא היא כי מעורבות של מתכננים יכולה וצריכה להיות מגוונת, לא רק ע"י הבעת עמדה ביקורתית, אלא גם על מנת ליצור זירות לשיתופי פעולה, סיוע מקצועי בקדום תחומים רבים וכו'.

המפגש כלל מספר הרצאות שהציגו זוויות שונות בנושא ופלטפורמות שמאפשרות שיתוף מתכננים. בהרצאות במליאה השתתפו אמיתי הרלב, טלי קדמי, אסף זנזורי ואייל מגדלוביץ. הקלטת ההרצאות הועלתה לדף האיגוד בפייסבוק.

לאחר ההרצאות התפצלו המשתתפים לשלושה "חדרים" וירטואלים וקיימו דיון עך הסוגיות הבאות:

1. מה נדרש כדי להיות מעורב יותר כמתכנן. ת מעבר לעבודתי הרגילה
2. באילו זירות/ סוגיות /רזולוציה נכון או רצוי להיות מעורבים
3. אלו דרכים(או כלים) יכולות להיות אפקטיביות למעורבות
4. מה יכול או צריך להיות תפקיד האיגוד בהגברת מעורבות מתכננים?

להלן נקודות מרכזיות שעלו בדיוני הקבוצות :

מה נדרש כדי להיות מעורב יותר

- נגישות לחומרים והבנה ברמה המקומית.
- הכשרה לאנשי הוועדות המקומיות
- גיבוש קוד אתי, הסמכה כלשהיא, על מנת לוודא שאנשי מקצוע אכן יתרמו לתכנון טוב
- חשוב לעורר ולקדם מעורבות של הציבור
- לקדם קהילה שמוכנה לעבוד פרו-בונו
- אחת הטענות שהועלתה היא לגבי הנזק של הרגולציה הקשיחה בתכנון שאינה לוקחת בחשבון את השיקולים החברתיים כחלק מרכזי בתכנון. תהליך קבלת ההחלטות צריך להשתנות. היום אותו גוף קובע מדיניות ומקבל החלטות.
- באחת הקבוצות עלה רצון אמיתי למעורבות, אך לצד זה הושמעה טענה של פחד להביע עמדה בעיקר בקרב עצמאיים ובעיקר מול משרדים וגופים המעסיקים מתכננים עצמאיים. התחושה הייתה שאם תהיה מעורבות בעיקר כבקורת המחיר יהיה בפגיעה בהמשך בקבלת עבודות מהמשרדים והגופים. זאת למרות העמדה הערכית בחשיבות המעורבות.
- יש לציין כי הועלתה תחושת חוסר הנוחות להתנגד לתכנית של קולגה (נאמר גם שיכול להוביל לפגיעה בהעסקה)

באילו זירות או סוגיות נכון להיות מעורב ומהן הדרכים האפקטיביות למעורבות

- כל אחד צריך לבחור את הזירה והתחום המתאימים לו. אדם צריך לפעול בתחומים שיקרים לליבו ובהם יכול להיות מעורב ולהשפיע. יחד עם זאת חלקם טענו שהכי נכון זה להיות מעורבים דווקא ברמה המקומית .
- הודגשה החשיבות של פעילות ליצירת קונצנזוס סביב ערכים.
- אחת מקבוצות הדין עסקה בעיקר בחשיבות הגדולה של שילוב ההיבטים החברתיים בתכנון ואיך ניתן לעשות זאת.
- מספר דוברים הדגישו את הצורך לעבוד מול עורכי התכניות. להם יש הרבה כוח והם עדיין לא "סופרים" את השיקולים החברתיים.
- מבנה ארגוני עשוי לתמוך ביצירת פעילות של ציבור: למשל, המינהלים בירושלים הם דוגמה טובה. יש להקים יותר ועדי שכונות.
- באחת הקבוצות עלה כי לא באמת יודעים להשתמש בכלים ובדרכים שיאפשרו מעורבות .
- חלק רואים במעורבות בעיקר עשייה בכל הקשור להתנגדויות – למשל לתת סיוע מקצועי לתושבים בתהליך התנגדויות .
- צוינה לשבח הפלטפורמה שמייצר איגוד המתכננים לתגובה על היבטים תכנוניים שונים.

תפקיד איגוד המתכננים :

- להסביר את חשיבות המעורבות
- להכשיר את המתכננים למעורבות ולהבנת בחשיבות במעורבות
- לפעול מול הרשויות המקומיות
- ליצר קבוצות מתמחות באיגוד. יועצים שמתעסקים בנושאים השונים, עשוי ליצור מוטיבציה לתרום לנושאים השונים
- בדיון באחת הקבוצות הוצגו שתי גישות לגבי תפקיד האיגוד, בעיקר בהקשר לקידום היבטים חברתיים:
 - גישה אחת העלתה את חשיבות האיגוד כפלטפורמה ליצירת שיח, לחיבור שחקנים, לקידום מעורבות של מתכננים.
 - גישה שניה טענה שמה שחסר זו פעילות ממוקדת ולא עוד במות לשיח. צריך תכנית עבודה אינטגרטיבית ואקטיביסטית. למשל – לגבי המשך פעילות נציגי הארגונים במוסדות התכנון וכו'. גישה זו תמכה בייזום של תכנית פעולה מנוהלת של כל הארגונים , כדי לייצר קואליציה.
- עוד עלה כי המפגשים מסוג זה במסגרת איגוד המתכננים תורמים ועונים על החסר של שיח יותר פתוח. למשל חסר ידע לגבי תכנון בחברה הערבית. הוצע לקיים במסגרת פעילות האיגוד סדנאות עם מבט ביקורתי על התוצר התכנוני.
- עוד צוינה חשיבות הידע המקצועי שנמצא בקרב המתכננים והצורך להפוך אותו למשפיע. כמו בדוגמה של עמותת "שכנים" בגליל בה פעילים מתכננים יהודים וערביים במשגב והסביבה. משפיעים כגוף מקצועי ללא אג'נדה ומצליחים .

אתם מוזמנים להעיר ולהאיר ולהוסיף על דברי הסיכום ועל הדיונים, גם בהמשך, באופן שייסיע לכולנו ללמוד ולהבין כיצד ראוי לעודד אותנו המתכננים להיות מעורבים .

